

**Geachte voorzitter, leden van het college, mede-raadsleden,
toehoorders op de tribune en via de livestream,**

Vandaag sta ik hier namens de fractie van de PvdA Heerlen, met een kritische blik op het beleid van de afgelopen jaren en een motiverende oproep voor de toekomst van onze stad. Vorig jaar sprak ik over een "koude, kille rechtse wind" die door Nederland waaide. Gelukkig is die wind in het voorjaar van 2025 wat gaan liggen, maar laten we eerlijk zijn: na de dubbele val van het kabinet en de recente verkiezingen moeten we constateren dat Nederland opnieuw een stap naar rechts heeft gezet. D66 is de grootste geworden, en het is te hopen dat Rob Jetten erin slaagt een stabiel kabinet te vormen dat vier jaar blijft zitten. Stabiliteit is immers wat ons land en onze stad nodig hebben.

In Heerlen zien we een afname van het aantal PVV-stemmers, en GroenLinks/PvdA is de tweede partij gebleven. Toch baart de dalende opkomst ons zorgen: van 65,9% naar 65,2%. Als PvdA blijven we ons afvragen: hoe keren we dit tij? Is de inzet van de gemeente voldoende? Hoe kijkt het college hier tegenaan? Want democratie leeft bij de gratie van betrokken burgers. Als die betrokkenheid afneemt, verliezen we als samenleving aan kracht.

De afgelopen vier jaar, en vooral de laatste twee, hebben we in Den Haag vooral geruzie en gepruts gezien. Ondanks deze chaos hebben we in Heerlen vastgehouden aan onze uitgangspunten, zoals vastgelegd in het coalitieakkoord: "uit liefde voor onze stad". Nu we aan het einde van deze coalitieperiode komen, is het goed om terug te kijken: wat hebben we gedaan, en wat vinden we daar als PvdA van?

Investeren in het centrum

We hebben fors ingezet op ontwikkelingen in het centrum, onder andere door de aankoop van de panden aan de Promenade 1. Als gemeente hebben we hier onze nek uitgestoken, met het uitgangspunt dat er afspraken waren met Hogeschool Zuyd. Dit onderwerp komt nog uitgebreid terug in de commissie van november. Maar de vraag die wij als fractie hebben: kunnen we een begin maken met het verwijderen van panden tegenover het bestuursgebouw, om zo een doorgang te creëren tussen de Promenade en de Geleenstraat? Daarmee laten we zien dat we dit ook hiermee voortvarend aan de slag willen gaan. Overigens een mooi bericht vandaag dat de universiteit Maastricht kiest voor een locatie op deze plek.

Wonen en woningbouw

Op het gebied van wonen hebben we grote stappen gezet, met als laatste stap de invoering van de keuze om de Rotterdamwet/parkstadwet (of zoals de PHB voorstelde Gelderblomwet, van dat laatste ben ik geen tegenstander) in te zetten. Hiermee krijgen we hopelijk meer grip op wie er in de gemeente komt wonen. Binnen de aanpak van het woningbouwprogramma heeft ook het rijk laten zien dat ze geloven in de Heerlense aanpak, door miljoenen ter beschikking te stellen voor de groeiambitie van de gemeente. Maar laten we kritisch blijven: geld is geen garantie voor succes. Het gaat om de uitvoering, om het daadwerkelijk realiseren van betaalbare en kwalitatieve woningen voor onze inwoners.

We hebben veel discussie gehad in de raad over de wijze waarop Vincio met huurders omgaat en over renovatieplannen in Meezenbroek. Nu is het beleid afgezwakt: renoveren tenzij niet anders mogelijk. Maar ook in andere wijken is er onrust onder huurders over renovatie en participatie. Als gemeente hebben we daar een rol, en die rol is bekrachtigd door de raad met de motie "sociaal statuut". We hebben een helder signaal afgegeven naar de corporaties, en erfgoedorganisaties hebben dat ook gedaan. Maar waarom wacht de wethouder met het vaststellen van de beschermde status? De wettelijke reactietermijn is al ruimschoots voorbij, maar de bewoners van Meezenbroek horen niets. Welke stappen gaat de wethouder nu daadwerkelijk nemen om duidelijkheid te geven over de bescherming van Meezenbroek.

Energiearmoede en burgerbetrokkenheid

Net als de rest van Nederland zijn we geconfronteerd met een forse stijging van energieprijzen. Naast de energietoeslag hebben we als gemeente gekozen voor een unieke aanpak van energiearmoede via energiecoaches. Zij hebben bij zo'n 43.000 adressen aangebeld. Niet alleen is gekeken naar het verlagen van energiekosten, maar er is een integrale aanpak uitgewerkt die succes heeft gehad. Dit is een voorbeeld van lokaal beleid dat werkt. Laten we dit vasthouden en verder uitbouwen.

Burgerbetrokkenheid stond hoog op de agenda. Door het eerste burgerberaad vorm te geven, hebben we een goede stap gezet om burgers meer te betrekken bij hun leefomgeving. Wat ons betreft moet dit project worden doorgezet naar de volgende periode, bijvoorbeeld met het onderwerp "culturele hoofdstad". Hoe ziet het college dit? Durven we als gemeente echt te verder te investeren in burgerparticipatie?

Onderwijs en samenwerking

We willen als gemeente het onderwijs weer terug in het centrum krijgen. De samenwerking met RWTH en de Universiteit Maastricht heeft ervoor gezorgd dat deze instellingen een plek in het centrum gaan krijgen. Dat het tot nu toe nog niet gelukt is met Hogeschool Zuyd is jammer. Of het vinden en realiseren van een nieuwe locatie voor het Grotiuscollege en de Vrije School gelukt is, weten we nog niet. Kan het college een doorkijk geven op welke termijn dit zou kunnen plaatsvinden? Onderwijs is de motor van vooruitgang. Zonder goede onderwijsvoorzieningen in het hart van de stad, missen we kansen voor onze jeugd en voor de ontwikkeling van Heerlen.

Schuldhelpverlening en jongerenvoorlichting

Met deelname aan het regionaal initiatief "de nieuwe pijler" kan de gemeente mensen die niet geholpen kunnen worden binnen de reguliere schuldhelpverlening een kans bieden om weer schuldenvrij te worden. Maar laten we ook kritisch kijken naar de rol van de overheid in het ontstaan en in stand houden van schulden. Hebben we als gemeente ons incassobeleid op orde? Kan de wethouder toelichten hoe we jongeren – en niet alleen binnen het programma Heerlen Noord – voorlichting geven over omgaan met geld en de risico's van kopen op krediet? Preventie is minstens zo belangrijk als hulp achteraf.

De nieuwe pijler is gebaseerd op de doorbraakmethodiek, die als doel heeft mensen weer zelfregie te geven. Als fractie juichen we deelname aan dit initiatief toe. De wethouder heeft toegezegd de raad verder te informeren. We kijken uit naar die informatie.

Inclusie

Meedoen van mensen met een fysieke beperking is niet vanzelfsprekend. Wekelijks zijn er evenementen in het centrum, maar parkeren voor mensen met een beperking is steeds moeilijker geworden. Het aantal goed te gebruiken invalidenparkeerplaatsen is afgenomen. Zo is er bij Royal en het station geen zichtbare parkeerplaats meer. Ook mensen met een beperking hebben behoefte aan parkeerplaatsen met voldoende ruimte voor rolstoelliften. Inclusie betekent dat iedereen mee kan doen, niet alleen in theorie maar ook in de praktijk.

Culturele en sportieve ambities

In het coalitieakkoord hebben we grootste plannen vastgelegd voor het nieuwe Romeins Museum, voor Royal (en Heerlewood) en het stadbad. Omdat we kiezen voor kwaliteit, hebben we ruim 7 miljoen euro extra

nodig boven op de al begrote bedragen. Daarbij blijft het de vraag of we het stadbad kunnen realiseren voor de begrote 6,6 miljoen euro. Ambitie is goed, maar realisme is noodzakelijk. We moeten keuzes maken die financieel verantwoord zijn en die bijdragen aan de leefbaarheid van onze stad.

Lastige keuzes en transparantie

Als raad maken we steeds keuzes over de wijze waarop we de gemeente willen vormgeven. Dat zijn niet altijd gemakkelijke keuzes, omdat je niet altijd de impact kunt overzien. Soms gaat het om duidelijke keuzes, zoals een subsidie van € 200.000 voor de energierekening van het zwembad in Hoensbroek. Maar keuzes binnen het sociale domein zijn lastiger te onderscheiden naar effect. Zo hebben we in 2024 besloten € 960.000 te bezuinigen. Wat we daarvoor kregen was niet altijd helder. Nu blijkt dat bij een aantal stichtingen de subsidie is geschrapt. Als raad hadden we misschien andere keuzes gemaakt als we beter geïnformeerd waren. Het gaat dan niet om miljoenen, maar om € 100.000 of € 200.000. Het exacte bedrag is nog niet helder, zelfs niet om welke stichtingen het gaat. Via de griffie heb ik aan het college gevraagd om welke stichtingen het gaat. Uit het antwoord blijkt dat het om vijf stichtingen gaat, maar om welke krijg ik geen antwoord. Ik heb er drie kunnen vinden: Stichting Wijkpresent, Present en de subsidie van de Heksenketel staat onder druk. Dit is niet transparant en niet acceptabel.

Wat wel wordt aangegeven, waar ik niet naar gevraagd heb, is dat het om overlappende werkzaamheden zou moeten gaan met buurtteams van Incluzio.

Ik heb overigens nog een vraag over Incluzio: kan de wethouder aangeven hoe het staat met de verplichte 4% afdracht van Incluzio aan haar eigenaar Facilicom?

Ik zou graag van de wethouder de namen en de bedragen van de ingeboekte bezuiniging willen horen. We wachten het antwoord af en komen mogelijk met een motie of amendement. Waarbij we een oproep gaan doen om de 5 stichtingen te blijven financieren waarbij we iets afkomen van de niet volledig gebruikte reservering voor externe inhuur.

Tot slot: bouwen aan vertrouwen

We moeten ons realiseren: afbreken is makkelijk, opbouwen is moeilijk. Laten we als raad, college en stad samen werken aan het opbouwen van vertrouwen, aan transparantie en aan beleid dat werkt voor alle inwoners van Heerlen. Kritisch waar nodig, motiverend waar mogelijk. Want alleen samen kunnen we Heerlen sterker maken.

Tot zover in de 1^e termijn.

Henk Verreck

Fractievoorzitter PvdA.